

MISKA BÁCSI LEVELESLÁDÁJA

Az OFI – Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum
időszaki kiállítása

2007. október 19 – 2008. május 31.

Helyszín: 1089 Budapest, Könyves Kálmán krt. 40. (Népliget megállóknál)

Miska bácsi levelesládája címmel nyílt időszaki kiállítás október 19-én délután az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum Könyves Kálmán körüli épületében, az egykor főgimnáziumnak épült „Tündérpalotában.”

A kiállítás apropóját az adja, hogy a Magyar Rádió „Miska bácsi levelesládája” c. műsorának szerkesztője, Padisák Mihály, az egykori közismert és népszerű rádióműsor általa megőrzött dokumentációját az OPKM Múzeumi Osztályának adományozta. Ez a dokumentáció egy páratlan sikerű műsor történetén keresztül egyúttal a 20. század második felének krónikája is. A Magyar Rádió ifjúsági műsora „Miska bácsi lemezesládája” címmel és kívánságműsor jelleggel indult 1950-ben, majd tartalmas levelezős műsorrá alakult, amely 1975-től 2001-ben történt megszüntetéséig Padisák Mihály nevéhez kötődik. A beérkezett levelek témája rendkívül változatos és szerteágazó, tükrözi a jelzett évtizedek mindennapjait. Levelek százai örökítették meg jelenkorunk történelmi eseményeit, és nagy népszerűségnek örvendtek a műsor a határon túli diákok és pedagógusok körében. Padisák Mihály a Magyar Rádió örökös tagja, munkásságáért megkapta a Köztársasági Érdemrend Középkeresztjét, a Magyar Örökség Díjat és a Prima Primissima Díjat.

A kiállításban Miska bácsi levelesládájából válogatott anyag kerül bemutatásra: levelek, adások szövege, forgatókönyvek, beérkezett pályázatok, illusztrált honismereti írások, fényképek az egykori levelezőkről és környezetükről.

A kiállítást dr. Szili Katalin, a Magyar Országgyűlés elnöke nyitotta meg 2007. október 19-én (pénteken) 15, 30 órakor. A megnyitó ünnepség után egykori levelezők és munkatársak baráti találkozására került sor.

A kiállítás anyagát válogatta és rendezte: Székelyné Kőrösi Ilona történész, főmuzeológus.

A kiállítás megtekinthető: 2008. május 31-ig.

Nyitva tartás: kedd-péntek naponta 10–18-óráig, szombaton 14 óráig.

Információ: www.opkm.hu

Email: muzeum@opkm.hu

Padisák Mihály

Volt egyszer...

A „Miska bácsi levelesládája” kiállítás az OPKM-ben

Volt egyszer... nem az Óperenciás tengeren túl, hanem a Magyar Rádióban, egy Gyermekek- és Ifjúsági Rádió.

Mai nagyszülők boldog emlékeiben él a Csinn-bumm cirkusz, a Csilicsala bácsi csodái, a Kíváncsiak Klubja, Moha bácsi, a törpe, generációkat nevelt az Óvodások műsora, majd a Nyitnikék, a kisiskolások műsora, az Iskolarádió. Innen indultak útjukra a vetélkedők, de volt Illemkódex, Menyasszonyok-vőlegények iskolája, Dupla vagy semmi, Belépés nemcsak tornacipőben címen sportműsor, Filmklub, Táskarádió, Kamasz-panasz, az ifjúság életéről szóló Ötödik sebesség, az országos témákat feszegető Húszas Stúdió, új mesejáték, ifjúsági hangjáték hetenként, történelmi hangjátékok, irodalmi és természettudományos ismeretterjesztő műsorok, Napraforgó címen gyermekmagazin, Mesélő Magyarország s ki győzné őket csupán részben is felsorolni.

Aszerzőgárdában ott voltak a „nagyok”, mint Illyés Gyula, Mándi Iván, Passuth László, Tersánszky Józsi Jenő, Weöres Sándor, Zelk Zoltán, s olyan akkori feltörekvő fiatalok, mint Janikovszky Éva, Csukás István, Lázár Ervin és mások.

Gyermekhangjátékok zenei betétjein edzette magát későbbi nagyobb feladatokra Szokolay Sándor, Bozay Attila és generációjuk.

A szereplőgárda felölelte a kor valamennyi jelentős színészét, akiknek legifjabbjai közül is ma már nem egy a Nemzet Színésze.

E műsorok között képviselte a folyamatosságot fél évszázadon keresztül a Miska bácsi lemezes, majd levelesládája. Az első – negyedszázadig – ajándékműsor volt a gyerekeknek, kissé meseszerű köntösben, majd kinőve a mesevilágból a gyermekek, ifjak megbízható, hűséges barátja, szócsöve, tanácsadója lett.

Ötven esztendő. Több mint félmillió levél s ugyanannyi válasz. Munkatársak, segítők, szereplők a kezdeti Évikétől, akiből Andor Éva operaénekesnő lett, a legutóbbi, ma már ifjú diplomásokból álló csapatig. A gazdag névsor a kiállításon olvasható.

Ötven év az ember életében is nagy idő, rádióműsorként matuzsálemi kor.

Mi volt a titka? Mi éltette?

Az életüket kitáró, örömeiket, gondjaikat, problémáikat Miska bácsival megosztó gyermekek, fiatalok bizalma. Ők a korról változtak, a műsor velük együtt alakult, újult.

A kezdet kezdetétől határon inneni és határon túli magyar fiatalok műsora volt. Csupán érzékeltetésül: Brezsnyev, Ceaucescu, Husák és Tito korában az érkező levelek több mint fele határon túli üzenet volt. A műsor címcserékkel több tízezer levelezőbarátságot hozott össze a nehezen járható határokon keresztül.

Később már pályázatokat indított szülőföldről, anyanyelvről, gondolatokról, vágyakról. S száz részben adta az éteren át a határokon gyakran fennakadó magyar történelmet. S a szombati elhangzás után a *Hargita Népe* másnap, vasárnapi számában, huszonötezer példányban jelentette meg, Székelyföldön kötetbe fűzték a hallgatók. S voltak tesztvizsgák, bizonyítvány, magyarországi jutalom-táborok, könyvjutalmak. A műsor kapocs volt nemcsak az anyaország és az utód-államok magyar fiataljai között, de a különböző országokban élő magyar fiatalok és pedagógusok között is.

A szerkesztő kötelességének érezte, hogy műsora forgatókönyveit időrendben összefűzve, közel húszezer oldalnyi anyagot, sok-sokezer levelet, ötven esztendő összes kapott gyermekfényképét, dokumentumok, módszerek gazdag tárházát gondos, megőrző kezekre, az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeumra bízta. Közgyűjteményben van a helye.

Értékét jelenti, hogy a múlt század egy részét autentikus gyermeklevelekből ismerheti meg az akkori kor ifjúságának kutatója. E világról a megsárgult újságlapok gyéren vallottak, akkor is általánosságokat. A levelekben hitelesen megmaradt a mindennapi élet.

Ebből a gazdag anyagból ad ízelítőt a megnyíló kiállítás, de van egy tanulságos üzenete a mának is.

Egy műsort – legyen az rádió- vagy televízió műsor – nem csupán füllel lehet hallgatni s szemmel nézni, de lehet nyitott szívvel befogadni, szellemiségét, értékeit továbbvinni, akár hazai katedrákon vagy a Székelyföld, a Felvidék, a Délvidék falvaiban tanítva is.

A rádióadásban elhangzó műsor mindig csak a jéghegy csúcsa volt. Alig 40–80 levélből idézett az 1000–1500 közül. A többi – mindig megválaszolt – levél volt a fundamentum.

S aki az ifjú lélekhez akar közel kerülni, ezt a fundamentumot kell keresnie.

Talán ad hozzá ma is kulcsot ez a kiállítás.

(Szeretettel: MISHA BÁCSEI)

(A fenti szöveget Padisák Mihály a kiállítás megnyitása utáni baráti beszélgetésen bocsátotta a sajtó munkatársai rendelkezésére.)